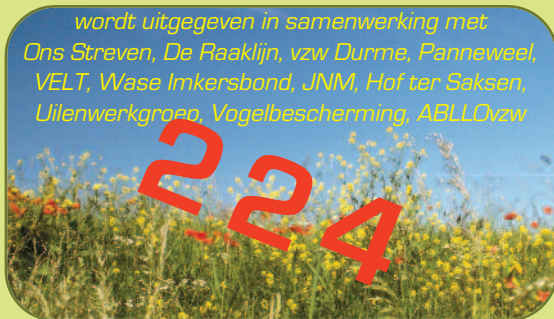

HET GROENE WAASLAND

wordt uitgegeven in samenwerking met
Ons Streven, De Raaklijn, vzw Durme, Panneweel,
VELT, Wase Imkersbond, JNM, Hof ter Saksen,
Lilienwerkgroep, Vogelbescherming, ABLLDvzw

COÖRDINATIE & BEHEER

Abll vzw

Tweemaandelijks natuur- en milieutijdschrift 41ste jg - nr 5 - november 2021 - nr 224

NATUUR EN MILIEU

Amerikaanse vogelkers p20

zwaluwen p06

40 jaar geleden p08

kalender p29

Nieuwe treinstation Lokeren-Zuid
kan het verschil maken p04

p15 wandelen in
Beveren - Melsele

IN HET WAASLAND

hernieuwing abonnement

Beste lezer,

Als er een uitnodiging tot betaling van 'het groene waasland' (=HGW) in dit nummer zit, **gelieve dan** Uw abonnement te hernieuwen door **8 Euro** over te schrijven op het rekeningnr **BE39 7310 4317 9119**.

Abonnees zijn automatisch ook lid van de regionale vzw ABLLO.

Let op : Het kan zijn dat U dit tijdschrift ontvangt via een andere vereniging dan ABLLO en **dat U Uw abonnementsgeld betaalt via die vereniging:** Ons Streven; Vzw Durme; De Raaklijn; Hortus Ter Saken; CVN; Wase Imkersbond, ...

U kan dan gewoon verder lezen...

Bij het huidige subsidiestelsel voor milieuverenigingen is het belangrijk zoveel mogelijk leden te hebben. Dit kan door met bijkomende (gezins-) leden te werken. Zie onderstaande kader .

Indien U vragen heeft kan U steeds telefoneren (03 775 19 31) of een mailtje sturen naar groene.waasland@gmail.com of volgende webpagina's raadplegen:

<https://hetgroenewaasland.be/abonnement> of <https://hetgroenewaasland.be/lid>

hernieuwing abonnement

Bijkomende gezinsleden

Het huidige subsidiereglement vereist dat de verenigingen **veel leden** hebben (een opgelegd aantal). Vandaar dat ABLLO ook **bijkomende** gezinsleden zoekt bij **gezinnen die reeds lid zijn van ABLLOvzw**. Gezinsleden (die op hetzelfde adres wonen) kunnen heel goedkoop (bijkomend) lid worden voor slechts **1 Euro per extra lid**.

Noteer dan als mededeling bij de overschrijving "*lidgelden 2022*", *het totaal aantal gezinsleden en graag ook de voornamen*.

Dank !!

SAMEN WERKEN
MET VZW DURME

Je hebt er zeker al over gehoord: het Molsbroek in Lokeren, de Fondatie van Boudelo in Sinaai of de Vzw Durme-ooievaars in de Buylaers.

Zin gekregen om ook deel te worden van de grote vzw Durme-familie? Schrijf dan vandaag al je lidgeld voor 2022 over.

Dat kan door **10 euro extra** over te schrijven bij de hernieuwing van je ABLLO lidgeld voor 2022 met **extra** vermelding 'duolid vzw Durme'.

overschrijven naar **BE39 7310 4317 9119** van het groene waasland - ABLLO

s a m e n g e v a t :

8 Euro = standaard-lid ABLLOvzw (U krijgt dan Het Groene Waasland)

Bijkomend (gezins-)lid voor 1 Euro extra per extra gezinslid. Zie ook pag. 2

Duo-lid met vzw Durme. 10 euro **extra** overschrijven met oa vermelding 'duolid vzw Durme'
U krijgt 't groene waasland en U bent zowel lid van ABLLO vzw als van vzw Durme. Zie ook pag. 2

Basislid van ABLLOvzw (dwz lid zijn **zonder het tijdschrift** te ontvangen) bedraagt **2 Euro**.

Korting voor **snelle betalers (vòòr 1 januari):** zie <https://hetgroenewaasland.be/korting>

Nog vragen? 03 775 19 31 of <https://hetgroenewaasland.be/lid> of groene.waasland@gmail.com

NIEUWE OPROEP VAN HET FONDS DUURZAAM MATERIALEN- EN ENERGIEBEHEER FDME

Overal groeit het besef dat de manier waarop we **energie en grondstoffen verslinden en afval produceren**, de planeet vroeger dan later onleefbaar zal maken. De urgentie is er dus, maar veel mensen worstelen met de vraag hoe ze dat kunnen doen, hun manier van leven omgooien.

Het **Fonds Duurzaam Materialen- en Energiebeheer**, een initiatief van **Indaver** en de milieuorganisaties **ABLLO** en **BBL**, wil mensen, organisaties en bedrijven inspireren tot gedragsverandering door duurzame en vernieuwende projecten rond materialen- en energiebeheer te ondersteunen.

Het Fonds steunt elk jaar 3 projecten die voor een **meer circulaire, duurzame omgang met materialen en energie** zorgen. Het project ontvangt daarvoor **tot 40.000 EUR** per jaar. Vernieuwing en samenwerking staan centraal.

De oproep werkt met een thema.
Voor de oproep van 2021-2022 is het thema :

Meer circulariteit voor textiel, voedsel en (wijk)renovatie'.

Dien uw kandidatuur in vòòr 21/02/2022 !!

Meer info:

Werking van het Fonds : <https://www.fhme.be>

Kandidatuur indien :

<https://www.kbs-frb.be/nl/fonds-duurzaam-materialen-en-energiebeheer-oproep-projecten-met-regionale-focus-voor-meer-0>

Sneller via www.hetgroenewaasland.be/klik

S U C C E S !!

Ablo^{vzw}

sneller de juiste
webpagina vinden:
klik op

www.hetgroenewaasland.be/klik

NIEUWE TREINHALTE LOKEREN-ZUID KAN HET VERSCHIL MAKEN

Haalbaarheidsstudie N47 Lokeren, een aanvulling

Op 27 oktober 2021 belegde het buurtcomité Lokeren-Zuid een info-avond over de Haalbaarheidsstudie N47 dwars door Lokeren-Zuid. AWW-ingenieur Kostadinov en schepen Sabine Van Rysselberghe (Open VLD) waren hierbij uitgenodigd om de stand van zaken toe te lichten. De AWW-ingenieur begon met een wervend beeld. Maar, dit virtuele beeld zal nooit werkelijkheid worden, gelet op de 47 beelden die erop volgden. In de AWW-visie is de auto nog steeds richtinggevend. We stellen daarom een nieuwe treinhalte Lokeren-Zuid voor. Uiteraard zijn nog andere zaken te bedenken, die het verschil kunnen maken.

De stad is in gesprek met Infrabel over het opheffen van de twee resterende overwegen op lijn 57 op haar grondgebied. Het gaat om de overweg in de Brandstraat (in spoorwegtaal: OW 30) en deze in de Bokselaarstraat (OW 28), zei schepen Van Rysselberghe. Tijdens dit overleg worden ook circulatiemaatregelen besproken. Dit biedt extra kansen voor de buurt.

- In plaats van OW 30, kan een onderdoorgang voor alle verkeer ingericht worden. Tegelijk kan wegverkeer uit de buurt afgeleid worden naar

Brandstraat, Wolfsakker en N47 en E17.

- In plaats van OW 28, kan een onderdoorgang als trage weg komen, zodat de buurt verkeerssluw wordt. Op deze plek kruist de fietssnelweg het spoor.
- Bovendien kan een treinhalte Lokeren-Zuid toegevoegd worden. Deze halte zou net in het midden liggen tussen de woonbuurt en de bedrijventerreinen E17/2-4.

Een halte Lokeren-Zuid is een voorbeeld van samenwerking en van multimodale aanpak zoals bedoeld binnen het decreet Basisbereikbaarheid. Deze halte, die bijna niets kost in het exploitatiebudget, kan het verschil maken. Want, met minstens 1.000 in- en uitstappers per dag, kunnen bijna evenveel autoritten minder nodig zijn op de N47 en in de buurt. Het zijn vooral de voetganger en de fietser die voor het aansluitende vervoer kunnen instaan, zelfs tot over de N47 (zie kaartje). Kortom, tijdens de lopende haalbaarheidsstudie voor herinrichting van de N47 ontbreekt het aan inzicht, visie en kansen. Het hele plaatje van de N47 wint aan duurzaamheid, door de kans te grijpen de treinhalte Lokeren-Zuid te bouwen. In combinatie met het opheffen van de overwegen en het verkeerssluw maken van heel het woongebied. Zo realiseer je veel meer kwaliteiten voor de N47 en de buurten eromheen, van het stadshart tot in de bedrijventerreinen.

Zoveel is duidelijk: dit virtuele beeld zal nooit werkelijkheid worden.

Vlaanderen
Lokeren
Pet Naturel
SWECO

N47 Lokeren

Participatieavond buurtcomité 27-10-2021

ir. Vladimir Kostadinov
LA, Regiomanager

Stad en Infrabel praten over het opheffen van de overwegen Brandstraat en Bokselaarstraat. Dit gaat gepaard met circulatiemaatregelen. Voeg daar een nieuwe treinstation Lokeren-Zuid aan toe. Zo schep je kansen voor stappen en trappen en voor een auto-ontwenning voor heel de buurt.

Fred Van Remoortel

Uitgebreid dossier op : www.hetgroenewaasland.be/Lokeren-zuid

Vandaag realiseerbaar: halte Lokeren-Zuid, met een S-trein om het half uur. Goed voor minstens duizend in- en uitstappers per dag. Hiermee kan deze halte bij de 200 meest gebruikte stations gaan behoren op het NMBS-net, op en totaal van 551.

		Waas en Dender lijn Sint-Niklaas - Lokeren - Dendermonde									
		rijdt	1-5	1-5	1-5	1-7	1-7		1-7	1-5	1-7
	Sint-Niklaas	a				06:52	07:22		22:22	22:52	23:22
		v	05:24	05:54	06:24	06:54	07:24		22:24	22:54	23:24
	Belsele	v	05:29	05:59	06:29	06:59	07:29	daarna	22:29	22:59	23:29
	Sinaai	v	05:31	06:01	06:31	07:01	07:31	om	22:31	23:01	23:31
	Lokeren	a	05:36	06:06	06:36	07:06	07:36	het	22:36	23:06	23:36
		v	05:38	06:08	06:38	07:08	07:38	half	22:38	23:08	23:38
	Lokeren-Zuid	v	05:42	06:12	06:42	07:12	07:42	uur	22:42	23:12	23:42
	Zeie	v	05:46	06:16	06:46	07:16	07:46	tot	22:46	23:16	23:46
	Dendermonde	a	05:53	06:23	06:53	07:23	07:53		22:53	23:23	23:53
		v	06:02	06:32	07:02	07:32	08:02		23:02		

IN SMOKING EN MET DRUK GEKWETTER OP BEZOEK IN HET GROOT- EN KLEIN BROEK

Open water, bloeiende bermen en graslanden zoals het Klein Broek en omgeving. Kleine landschapselementen zoals hagen, heggen en houtkanten. Een poel, een nat karrenspoor of een modderpoel. Een greep uit belangrijke elementen voor voedselvoorziening en nestbouw van zwaluwen. Voorbij de zomer konden we aan het Klein Broek Tielrode/Elversele verschillende soorten zwaluwen waarnemen zoals de gierzwaluw, de boerenzwaluw en de huiszwaluw.

Ze keren jaar na jaar terug naar hun oude nestplaats maar die verdwijnt steeds vaker: o.a. toegankelijke stallen en schuren (boerenzwaluw), natuurlijke steile beekoever (oeverzwaluw), ruwe brede dakgoten (huiszwaluw) en donkere holten aan gebouwen (gierzwaluw) verdwijnen. Het wegvallen van hun oude nestplaats heeft een grote weerslag op hun populaties. Zwaluwen worden afhankelijk van de mens. Wij hebben een belangrijke functie in hun voortbestaan.

Met kleine ingrepen, zoals kunstnesten plaatsen in de buurt van bestaande kolonies, kunnen we deze vogels helpen. Inspanningen zoals een zwaluwtil voor huiszwaluwen aan het Groot Broek - einde Meersstraat Elversele - Ionen. Een aantal nesten van deze zwaluwtil waren vorige zomer bewoond. Je kon deze acrobaten in de ruime omgeving bewonderen: Vestwegel, Dorpstraat, ...

In de Legen Heirweg te Elversele richting Tielrode kon men ook huiszwaluwen spotten. Meerdere nesten konden er bewonderd worden. Deze kolonie huiszwaluwen kunnen we helpen uitbreiden door bijvoorbeeld een zwaluwtil te plaatsen aan het Klein Broek - parking Burgermeester Siegfried Buytaertdreef. Dit werd tijdens de Mina-Raad Temse van 15/09/2021 voorgesteld, alsook nestgelegenheid te creëren voor gierzwaluwen in Tielrode. In de kerktoeren van Wichelen werden de stellingopeningen verkleind waardoor grotere vogels zoals kauwen en duiven de toeren niet meer als nestgelegenheid kunnen gebruiken en deze aantrekkelijker wordt voor gierzwaluwen. Voor gierzwaluwen zijn naast de kerktoeren van Tielrode nog andere mogelijkheden: in- of opbouwkunstnestkasten bij alerhande gebouwen.

Tijdens voornoemde raad werd gevraagd om projectontwikkelaars te contacteren met suggesties voor het plaatsen van nestmogelijkheden zoals speciale dakpannen en inbouwstenen voor huis- en gierzwaluwen en vleermuizen.

- Plaats opbouwkunstnesten en mestplankjes bij alerhande gebouwen in de buurt van bestaande kolonies: ga te rade bij lokale Regionale Landschappen, overheden of natuurverenigingen.

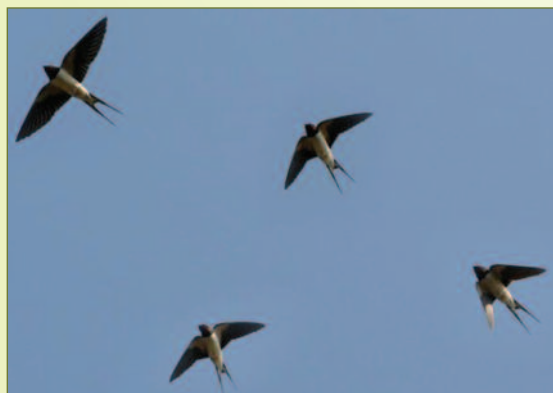
Opbouwkunstnest huiszwaluw

Summer enkele mogelijkheden:

- Leer zwaluwen kennen.
- Sluit je bij een vereniging aan die zwaluwenprojecten uitvoert.
- Meld aan verenigingen die inventariseren wanneer zwaluwen in je omgeving broeden.
- Neem deel aan een telweekend voor zwaluwen.
- Help de insecten: creëer een natuurlijke tuin of ruige kruidenrijke hoekjes.
- Ga ecologisch te werk: gebruik geen insecticiden of meststoffen.
- Steek natuurlijke nesten niet af: zwaluwen kunnen naar verlaten oude nesten terugkeren en nesten van beschermde vogels vernielen is verboden!
- Stel renovatiewerken aan een gebouw met een zwaluwkolonie uit tot na het broedseizoen.

- Voorzie inbouwstenen of speciale dakpannen bij nieuwbouw: verschillende organisaties, overheden en projectontwikkelaars kunnen een steentje bijdragen.

Samen in de bres voor deze kleine, frivole maar dappere acrobaten die elke dag duizenden insecten weten te verschalken.

**DE MENSEN ACHTER 40
JAAR ONS STREVEN**

(5-DE EN LAATSTE BEDRIJF)

In de ledenblaadjes die u dit jubeljaar ontving kon u de evolutie van uw geliefde milieuvereniging volgen. We willen in deze laatste bijdrage de mensen die de werking ervan mogelijk maakten op de voorgrond en in de figuurlijke bloemetjes zetten. Niet iedereen die meewerkte liet zich op de gevoelige plaat vast leggen of de foto's zijn niet ter beschikking maar hun namen mogen klinken als klokken. Zonder hen was Tielrode nu een stuk minder aantrekkelijk om te in te wonen of te bezoeken.

Oprichting 1981:

Onderstaande foto dateert van de startvergadering van Ons Streven. Aangezien tussen de aanwezigen op de prent, een nog steeds actieve

Staan van links naar rechts: Mark De Groep, Gert Hooftman, Jaak Van den Handenhove, François Verstocken, secretaris, later voorzitter tot 1999, Jozef Robberecht, Maria Lenaert, Julien De Clercq.

Zittend van links naar rechts: Luc de Rauw, Andre Van Goethem, Stefaan Pauwels, Leo De Groep

medewerker staat konden we de namen achterhalen.

Bijlage tot het Belgisch staatsblad van 14 december 1989

N. 17501 (51542)

Ons Streven
2898 Tielrode
Identificatienummer : 17501/89

RAAD VAN BEHEER

Op de algemene vergadering van de vereniging zonder winstoogmerk « Ons Streven », op datum van 14 september 1989, werden de hiernavolgende personen als beheerders benoemd, dewelke na in raad van beheer te hebben vergaderd, de volgende functies bekleeden :

- 1° Voorzitter : De heer Anne, Nazarius Franciscus C., Antwerpse Steenweg 70, Tielrode;
- 2° Ondervoorzitter : De heer Verstocken, François Jozef, Guido Gezellelaan 23, Tielrode;
- 3° Schatbewaarder : Mevr. De Waele, Monique Albert Maria, Guido Gezellelaan 23, Tielrode;
- 4° Sekretaris : De heer De Cock, Herman Jozef Raphaël, Antwerpse Steenweg 111, Tielrode;
- 5° Afgevaardigde-beheerder : De heer De Keyzer, Ronny François Elodie, Antwerpse Steenweg 67, Tielrode;
- 6° Afgevaardigde-beheerder : De heer De Clercq, Julien Victor, Guido Gezellelaan 10, Tielrode;
- 7° Afgevaardigde-beheerder : De heer Verstocken, Gerardus Maria, Sint-Amelbergalaan 81B, Temse;
- 8° Afgevaardigde-beheerder : De heer Robbrecht, Joseph Gabriël M., Ruisstraat 222, Tielrode;
- 9° Afgevaardigde-beheerder : De heer Boel, Ludo François, Durmestraat 2, Tielrode;
- 10° Afgevaardigde-beheerder : De heer Saegeman, Victor Jozef Catherina, Hofstraat 19, Tielrode;
- 11° Afgevaardigde-beheerder : De heer Van Puyvelde, Romain René Joseph, Ruisstraat 100, Tielrode;
- 12° Afgevaardigde-beheerder : De heer Dutré, Joris Isidoor Emiel, Appelsvoorde 85, Tielrode;
- 13° Afgevaardigde-beheerder : De heer Neirinck, Luc Justin Maria, Burgemeester A. Heymanstraat 37, Tielrode.

Voor eensluidend verklaard afschrift :

(Get.) Anne, N., (Get.) De Cock, H.
voorzitter. sekretaris.

Nazaire Anné, foto onderaan werd eerste voorzitter.

In de loop der jaren veranderde de samenstelling van de actieve werkgroep meermaals. Wanneer acht jaar later de raad van beheer in het staatsblad verschijnt, zien we dat sommige functies verschoven zijn en enkele nieuwe namen opduiken. Nazaire Anné, Gerard Verstocken, Ludo Boel, Victor Saegeman, Joris Dutré, Luc Neirinck, Monique De Waele en **Romain Van Puyvelde** versterkten de bestuursgroep.

Laatstgenoemde, rechts op foto, nam de rol van het voorzitterschap op zich in 1999 en bleef dat tot 2007 toen de huidige voorzitter Gert Hooftman de fakkel overnam.

Kernleden die niet op een foto of in het staatsblad staan, maar zeker vernoemd moeten worden in de beginperiode: Kamiel d' Hanis, Van den Eynden Hugo, Luc Van Bogaert, Katleen Steenkiste, Herman Kegels, Mariette De Bruyne, Firmin D'Eer, Erna De Graef, ...

We zien Nazaire Anné op deze foto tijdens een hoorzitting in café het Veer rond de vervuiling door het steenfabriek.

Rechts naast hem op de achtergrond Luc Vermeulen, bestuurslid van Ons Streven die zich sterk inzette voor dit dossier.

Verder moderator Fanny Boesmans, Schepen van leefmilieu Paula Janssens en milieucoördinator Franky Eeckelaert.

zitter van Ons Streven tijdens de hoorzitting.

▷Foto: Stefan

Romain Van Puyvelde

Gert Hooftman, nu al 14 jaar voorzitter, behoort hier bijzondere aandacht te krijgen. Hij stond mee aan de wieg van het ontstaan van Ons Streven en heeft zich op bijzonder krachtige wijze ingezet voor het behoud van de vereniging. Zo gaat het verhaal dat hij als jonge dienstsoldaat, brieven schreef om de anderen aan te moedigen en het niet op te geven. 'Ons Streven was belangrijk en moest blijven bestaan!' Als actief lid heeft hij zowat alle functies die bij een vereniging aan bod komen ten gepaste tijde op zich genomen. Van ontwerper van de jaarlijkse zomerzoektocht tot natuurgids en in het bijzonder pleitbezorger bij de Raad van State en met succes.

Gert Hooftman

Herman De Cock

Herman De Cock, hier op foto met kleindochter Marieke, al secretaris in 1989, bleef dat trouw tot 2019 wanneer Kurt De Laet hem opvolgde.

Kurt De Laet

Bestuur in 2006: Rechtstaand: Ronny De Keyzer, Catherine De Ryck, Jef Verspecht, Martine Van Landeghem, Bart Vermeulen, Ludo Boel

Zittend: Herman, Romain, Julien De Clercq, Gert, Michel Menten penningmeester

Het huidige bestuur bestaat uit Gert, Herman, Kurt, Julien, Michel en Rudi Nielandt. Laatste hier in beeld.

Bestuur 2011:

vlnr: Gert, Peggy Verdonck, Julien Rothier, Jef Verspecht, Astrid Martens, Herman, Michel Menten, Ludo Boel

Bestuursmedewerkers voor kortere of langere tijd of nog steeds actief:

Michel van Damme, André Gosselin, Peggy Van Donick, Elsy Adriaensens, Katrien Vandeven, Caroline Goubert, Wesley Boel, Yo De bock, Monique De Waele, Vera De Clerq, Monique Delafortrie, Luc Heirbaut, Mieke Hooftman, Marijke Olieslaeger, Ann Van Bogaert, Geert flamand, Liliane verbeke, Eric Vercauteren, ...

Onze gidsen nu en in het verleden: *Mark Lamont, Yvette Saerens, Staf Lerno, Julien Rothier, Jef Verspecht, François Van Den Broeck, Johan Hessels, Willem Vandereycken (geen foto beschikbaar)*

Wat onze voorzitter 40 jaar geleden zei "Ons Streven is belangrijk en moet blijven bestaan!" geldt vandaag nog steeds. Daarvoor hebben we jullie nodig, actief of steunend. Blijf lid, werk mee, sta ons bij. Onze dankbaarheid is groot.

WE MOGEN ZE NIET VERGETEN...

Vrijwilligers inventariseren begraafplaatsen in Temse

In april 2021 lanceerde de gemeente Temse een oproep naar vrijwilligers om op korte termijn de begraafplaatsen in kaart te brengen en alle graven te inventariseren. Deze inventaris wordt een hulpmiddel voor het opmaken van een plan van aanpak van de gemeentelijke begraafplaatsen.

De inventarisatie werd hoogdringend nadat een wet op 20 juli 1971 de eeuwigdurende concessies afschafte en verving door contracten van maximum vijftig jaar. Daardoor geraakten tal van oudere graven meteen ernstig bedreigd. Vele mooie grafmonumenten vielen ten prooi aan de sloophamer en met hen verdwenen ook de laatste zichtbare bewijzen van het leven en werk van gerespecteerde en geliefde mensen. Milieuwergroep Ons Streven vzw doet mee aan de inventarisatie van de begraafplaats in Tielrode en heeft daarbij natuurlijk ook aandacht voor de gevarieerde vegetatie.

Een beetje geschiedenis.

Keizer Napoleon Bonaparte vaardigde op 12 juni 1804 een decreet uit met betrekking tot begraafplaatsen. Veel zaken uit het decreet waren tot 20 juli 1971 nog altijd van toepassing. Zo diende iedereen in een kist en in een eigen graf begraven te worden. Dit graf mag ook op privé terrein liggen, maar in België gebeurt het bijna nooit dat iemand officieel een laatste rustplaats krijgt op een eigen domein. Napoleon beval dat gemeenten met meer dan duizend inwoners een begraafplaats buiten de bebouwde kom dienden aan te leggen. Dergelijke begraafplaatsen lagen minstens 25 meter verwijderd van woningen.

Artikel 10 van het decreet liet toe dat personen op de begraafplaatsen tegen vergoeding en voor onbepaalde duur een eigen en afzonderlijk lapje grond konden verwerven waarop ze een grafmonument

mochten plaatsen. Dit noemt men de eeuwigdurende concessie. Volgens artikel 11 diende elke koper van een perceel op de begraafplaats een gift te doen aan armen- en ziekenhuizen.

Met een prachtig grafmonument dat voor onbepaalde duur op de begraafplaats mocht staan, wilden mensen (of hun nabestaanden) die het zich

konden veroorloven, tonen hoe goed, groots en rijk ze waren. Ze wilden ook laten zien wat ze voor de maatschappij betekenden en wat hun geloofs- of levensovertuiging was. Door een nijpend plaatstekort op de begraafplaatsen en de toenames van crematies werd in 1971 een wet gestemd die de eeuwigdurende concessies afschafte en beperkte tot vijftig jaar. Daardoor zullen vanaf 2021 heel wat mooie en imposante grafmonumenten kunnen verdwijnen. Om dit te voorkomen heeft de gemeente Temse beroep gedaan op vrijwilligers om de gemeentelijke begraafplaatsen te inventariseren. Men wil deze inventarisatie gebruiken om het waardevolle erfgoed op de begraafplaatsen te bewaren, te beschermen en te restaureren.

Ondersteuning voor de vrijwilligers

Natuurlijk worden de vrijwilligers in Temse niet aan hun lot overgelaten. De gemeente Temse zorgt voor de nodige ondersteuning. De gemeente Temse kan zelf rekenen op de hulp van Erfpunt en Epitaaf vzw.

Epitaaf vzw werd opgericht eind 1984 door een groep enthousiastelingen met een persoonlijke

en/of beroepsgebonden belangstelling voor begraafplaatsen, kerkhoven en graftekens. Epitaaf vzw stelt zich tot doel de waarden – historisch, cultuurhistorisch, artistiek, esthetisch, stedenbouwkundig en sociocultureel – van het funerair erfgoed bij een breder publiek bekend te maken. Bij middel van rondleidingen op begraafplaatsen, lezingen, tentoonstellingen, publicaties enz. hoopt Epitaaf vzw de waardering aan te wakkeren en zo bij te dragen tot een respectvolle omgang met het funerair erfgoed. Epitaaf vzw verleent advies bij het inventariseren en evalueren van begraafplaatsen en kerkhoven en bij publicaties, tentoonstellingen, lezingen en studiedagen over funerair erfgoed.

Epitaaf vzw zorgde voor het op punt stellen van de inventarisatiefiche die de vrijwilligers gebruiken. De degelijkheid van deze fiche werd in samenwerking met de Universiteit Gent – departement Kunstwetenschappen o.l.v. prof dr. Linda Van Santvoort – sinds 2004 getoetst op haar bruikbaarheid.

De fiche verenigt alle gegevens die over een grafteken kunnen worden verzameld en behandelt alle aspecten die van belang zijn voor de valorisatie van een begraafplaats en haar patrimoniale waarde. Op deze fiches noteren de vrijwillige, goede zielen wie er begraven werd, wat de bijzonderheden van het graf zijn, uit welk materiaal het graf vervaardigd werd... Door het gebruik van deze fiche kunnen de vrijwilligers op een eenvormige basis aan de inventarisatie meewerken. Mogelijke specifieke informatie i.v.m. de overledene (zoals verhalen, bijzondere functie of beroep/hobby, gebeurtenissen...) worden ook vastgelegd. De vrijwilligers zorgen eveneens voor foto's die gearchiveerd worden.

Vooraleer ze aan dit gigantische werk begonnen, kregen ze een opleiding van Erfpunt, het aanspreekpunt voor onroerend erfgoed in het Waasland. Erfpunt wil binnen het Waasland lokale besturen bijstaan om op een waardige en waardevolle, maar ook creatieve manier om te gaan met hun funerair erfgoed. Naast het inventariseren van 36 begraafplaatsen in het Waasland, met de hulp van heemkringen

en vrijwilligers, wil Erfpunt gemeenten ondersteunen wat betreft het behoud en het beheer van hun funerair erfgoed.

Met de huidige inventarisatiecampagne is de gemeente Temse niet aan haar proefstuk toe. De gemeente werkte eerder ook al volop mee aan een thesis. Ann Depestel publiceerde in het academiejaar 2005-2006 een studie over de gemeentelijke begraafplaats aan de Gasthuisstraat te Temse. Deze verhandeling werd voorgelegd aan de faculteit Letteren en Wijsbegeerte, Vakgroep Kunst, Muziek- en Theaterwetenschappen (Universiteit Gent). Promotor was prof Dr. Linda Van Santvoort. Met dit werk kon men 86 waardevolle graven van de begraafplaats langs de Gasthuisstraat op de inventaris onroerend erfgoed plaatsen.

Kerkhof Tielrode een schat met parels van graven van schatten van mensen

Breng zeker eens een bezoekje aan de begraafplaats van Tielrode. Het kerkhof herbergt tal van prachtige monumenten. De vele graven vertellen elk een verhaal over de mensen die het dorpsleven kleurden. Tussen de kille, grauwe hardsteen, zorgen frêle plantjes, lieve teksten, stille foto's en intieme aandenkens voor een dankbare, warme en menselijke toets.

Thesis :de gemeentelijke begraafplaats aan de Gasthuisstraat te Temse

www.scriptiebank.be/sites/default/files/cf8ff0a9ef92be71d242e2f80f4bb569.pdf

Prijsuitreiking Zomerzoektocht

'LAAT JE VERVOEREN'

vrijdag 29 oktober

De zomer is jammer genoeg voorbij. De antwoordformulieren van de fietszoektocht werden ontvangen en de soms creatieve antwoorden werden geëvalueerd. Tijd om de jaarlijkse rapporten uit te delen. Bijna alle deelnemers waren aanwezig en uiteraard benieuwd om de resultaten te weten te komen.

Dit jaar was iedere deelnemer een winnaar. De moed en inzet om deel te nemen werd beloond met een lekkere doos vol chocolade. We hebben echter ook drie super winnaars gekozen.

Deel 1 ging over voorwerpen die over het traject konden gevonden worden.

Acht deelnemers bleven foutloos. Maar dankzij de schiftingsvraag hebben we de winnaar bepaald. Proficiat Myriam Van Landeghem!

Als je iemand zoekt die de meeste kans maakt om de juiste lottonummers te voorspellen, we kunnen je onze Els Van Den Hende aanbevelen. Zij heeft verdiend de schiftingsprijs gewonnen.

Het 2e deel met de vele soms lastige vragen werd overtuigend gewonnen door Albrecht Moortgat die als enige foutloos bleef en een mooie mand met allerlei lekkers in ontvangst mocht nemen. De fiere winnaar die jaarlijks samen met zijn kinderen deelneemt.

Bedankt voor je deelname en tot volgend jaar!

START 01

Vertrekpunt van de wandeling:

Het **stationsgebouw** op het Stationsplein van Beveren. Zie plannetje op volgende pagina.

Maar het is niet moeilijk om zelf een ander startpunt te bepalen!!

De rode stippellijnen zijn dreven of paden.

De zwarte zijn meestal kleinere asfaltwegen.

De groene lijnen zijn varianten.

Mogelijke kortere versies kan je gemakkelijk ontdekken op de kaart.

Wandel je mee vanaf het startpunt (1) aan het stationsgebouw van Beveren?

Beschrijving wandeling Beveren-Melsele:

Met je rug naar het stationsgebouw (1), stap je naar rechts (voorbij de post) naar de Cortewalldreef (2). Die volg je. Na 600 meter ga je via een haakse bocht naar links (3). Wandel tot het 2e pad op de rechterkant (4) met bord 'scouts St. Hiëronymus' en sla hierin, zodat je door het park Cortewalle wandelt. Volg dit pad, (aan splitsing rechts houden) steek een 1ste, en verderop een 2de brug over tot de Essendreef (5).

Ga hier naar rechts, stap na een 50-tal meter (6) op je linkerkant voetweg 36 (ook een fietspad) in. Neem na ± 100 m de eerstvolgende dreef op je rechterkant (7) tot de verkeersarme Gentstraat (8). Hier linksaf slaan en deze straat volgen, voorbij (9) tot bij de voetweg nr 53 rechts. (10).

Loop deze weg uit tot aan de Spoorweglaan (11). Ga naar rechts in de Spoorweglaan, steek het rond punt over (12), (laat de Appelstraat rechts liggen), en vervolg de Spoorweglaan tot voor het spoor (13). Sla linksaf en ga verder op dit pad langs het spoor tot de trage weg (14) op de linkerkant.

Sla die in, steek 2 brugjes (15) over en stap tot de Pauwstraat (16).

Ga hier naar rechts, laat de 1e straat links liggen en stap tot aan de Poenjaardwegel aan de linker-

04 - 05

10 - 11

kant (naast de Vogelkerslaan) (17).

Neem deze weg, ga verder voorbij de hondenwei (18), de zijwegel met brugje links laten liggen en ga ongeveer 100 meter verder in het volgende pad (19) tot op je linkerkant (aan vuilbak en bord 'honden aan de leiband'). Sla na een paar meter de wegel rechts in door het bos (evenwijdig aan de Poenjaardwegel) tot het einde (20). Ga naar links, steek het brugje over en sla na ± 20 m linksaf in het pad met houtschors (21).

Stap door het landschapspark Molenbeek (rechts houden, richting de zitbank) tot over de brug (23) en neem daar onmiddellijk de (onduidelijk) wegel rechts tot de Molenbeekweg (24). Hier dit pad naast de Molenbeekweg naar rechts volgen, op het einde gaat deze weg over in een verhard pad (25). Steek het brugje rechts over en ga verder naar links tot de Spoorweglaan (26). Hier linksaf en na

23

25

27 - 28

41

44

een 20-tal meter de 1e straat rechts (Kerkenhoek) nemen. Gebruik het pad links (28).

Wat verder (29) steek je links het brugje over en stap (30) in de Jozef Balstraat. Na $\pm$ 50 m de 1ste straat rechts nemen. Stap deze straat uit tot de IJzerstraat (32). Sla hier linksaf en een 30-tal meter verder naar rechts de Eikenlaan in (33).

De Eikenlaan maakt een hoek naar links, blijf deze volgen, negeer de 1ste straat links en stap tot het Hazenhof (rechts) (34); sla hierin, deze weg maakt een haakse bocht naar links, blijf volgen tot (35) waar de weg overgaat in een pad, volg dit pad tot het einde (36).

Daar voetweg 36 naar rechts inslaan. Volgen tot de Essendreef (6). Ga hier naar rechts tot de ingang van de parking van het Koetshuis (37).

Betreed die parking, steek rechts (38) de hangbrug over en wandel op het pad door het park tot het fietspad, volg dit fietspad (39) naar links (evenwijdig met de N70/Grote Baan), en $\pm$ 20 m voor de fietsbrug wandel je dan verder over het grasplein tot op de linkerkant een pad (40) dat je naar links inslaat tot voorbij het kasteel (41).

Ga daar rechtdoor verder door de ommuurde 'Kruidentuin en wijngaard' en neem na 70 meter het 1e pad rechts (42) tot de Zwarte dreef (43), dan een 70-tal meter naar rechts tot op de linkerkant de Lange Dreef (44). Je ziet het cultuurhuis 'Ter Vesten'. Stap deze Dreef in tot de Gravendreef (45). Ga hier naar links tot het Stationsplein (2). Dan naar rechts tot het Stationsgebouw (1).

Hier ben je terug bij het vertrekpunt van deze wandeling (1).

Deze wandelroute is niet aangegeven door borden. In principe kan je **overall starten** en volgens stijgende nummers de luswandeling afwerken.

De tocht kan ook met de fiets worden gereden. Opmerkingen, vragen of suggesties kan je door-mailen naar gilbert.cant@gmail.com

Een 'printbare' beschrijving, een GPX-bestand, nog meer wandelingen, extra informatie op : <https://hetgroenewaasland.be/wandelingen>. Je kan deze middenpagina uit het boekje trekken.

AFBRAAK OUDE VISSERSHUISJES AAN SALEGHEMGEUL GESTART

De laatste week van oktober liet het gemeentebestuur van Sint-Gillis-Waas een vijftal oude vissershuisjes afbreken langs de Grote Saleghemgeul of "De Geule". Deze is eigendom van de Polder Land van Waas en beide besturen stonden dan ook in voor de kosten.

Van oudsher wordt deze grote kreekplas ontsierd door een groot aantal visserskotjes in allerlei maten en vormen. Vele dateren uit een tijd toen er nog geen regelgeving bestond voor de bouw ervan. Nu is daar al geruime tijd verandering in gekomen en is de bouw van een nieuw schuilhuisje of de herbouw van een bestaand niet meer mogelijk. Het hele kreekengebied is sinds 1978 beschermd als landschap en is opgenomen in het VEN-gebied. Samen met de Vlaamse Overheid heeft het gemeentebestuur een uitdoofscenario uitgewerkt. De eigenaars van bestaande huisjes mogen nog een tijdlang vissen vanop hun "steiger" maar zij mogen deze niet meer doorverkopen.

De jongste jaren laten veel vissers de Geule wat links liggen - is er minder vis te vangen in het troebele water? Daardoor raken veel van de houten bouwsels in verval en verdwijnen ze geleidelijk tussen het riet en de gele plomp langs de oever van de kreek. Dit brengt nogal wat milieuproblemen met zich mee want heel dikwijls werden er vervuilende of niet biologisch afbreekbare materialen gebruikt zoals geïmpregneerd of geverfd hout, asbestplaten, plastic, glas, allerlei metalen...

Een kraan op een drijvend ponton zorgde voor de afbraak waarna het afval met schuiten naar de andere kreekoever werd gebracht. Vijf grote containers kon de aannemer vullen. Het was dus meer dan hoog tijd dat het gemeentebestuur en het polderbestuur de situatie grondig aanpakten en begonnen zijn met de grote visuele schoonmaak van de Saleghemgeul. En wil deze terug een aantrekkelijk viswater worden met gemeenschappelijke vissteigers dan zal ook de waterkwaliteit flink moeten verbeteren. Misschien een nog moeilijkere opdracht voor de overheid.

Natuurpunt Waasland-Noord

HOE DE DOMINANTIE VAN AMERIKAANSE VOGELKERS AANPAKKEN?

Beging augustus 2021 werd Natuurpunt kern Zuid-Lokeren beheerder van de Ketelbossen, een bossencomplex van 16 ha in de onmiddellijke omgeving van de Roosenbergabdij te Waasmunster. Een groot deel van deze bossen bestaat uit aanplantingen van Grove den.

De onderbegroeiing van Amerikaanse vogelkers (Av) heeft er jarenlang z'n gang kunnen gaan en z'n reputatie als invasieve soort waar gemaakt.

Hoe moeten we de dominantie van deze soort aanpakken?

Het is een vraag waar menig beheerder, eigenaar en natuurvrijwilliger mee worstelt. De dominantie van invasieve soorten gaat vaak ten koste van inheemse soorten. Dat kan een forse impact hebben op het totale bosesysteem en de biodiversiteit. Voor veel bosbeheerders is dit een ongewenste ontwikkeling. Av kreeg al vlug de naam "bospest". Men koos jarenlang voor het intensief bestrijden van de soort. Van uittrekken of omknakken tot behandelen met glyfosaat, en machinaal verwijderen; van alles is geprobeerd. Bestrijden bleek echter niet alleen enorm tijdrovend en kostbaar, maar ook nauwelijks effectief.

We nodigden daarom de Nederlandse bosesecoloog Bart Nyssen uit. Hij is de medeauteur van het boek "Amerikaanse vogelkers; van bospest naar bosboom" en van de "Beslisboom Amerikaanse vogelkers". Hij promoot vooral een vernieuwende aanpak die gericht is op het doorbreken en voorkomen van dominantie van invasieve soorten.

"Inmiddels beseffen we dat het niet haalbaar is om de Av volledig uit de bossen te verwijderen", wist Bart ons te vertellen. "Het is overigens de vraag of dat ook noodzakelijk is, gezien zijn vermogen om de

Figuur 1 De ecosysteemaanpak gaat op natuurlijke wijze aan de slag met een beheer gericht op het versterken van de veerkracht van het ecosysteem.

arme en verzuurde bosbodem te verbeteren. Het is wel belangrijk, en ook heel goed mogelijk, om toe te werken naar een balans waarbij het ecosysteem met inheemse soorten krachtig genoeg is om dominantie van de Av te voorkomen. Dat noemen we de ecosysteemaanpak. Je zet daarbij dus niet in op bestrijden van een ongewenste soort, maar gaat op natuurlijke wijze aan de slag met een beheer gericht op het versterken van de veerkracht van het ecosysteem".

Door op zoek te gaan naar de zwakke plekken van de exoot, kan je hierop inspelen en het ecosysteem zodanig versterken, dat deze er zelf voor zorgt dat de exoot niet kan domineren. Zo kunnen er inheemse soorten ingebracht worden die de concurrentie met de exoot aan kunnen gaan, omdat ze iets wegnemen wat de exoot nodig heeft om succesvol te zijn. Bijvoorbeeld voldoende licht om snel te kunnen groeien en verspreiden. De exoot krijgt daarmee als het ware een plek in het ecosysteem, maar zonder dat hij forse schade toebrengt aan het systeem en de biodiversiteit.

"Om te komen tot de juiste aanpak van Av is het van belang om te beseffen dat dominantie van deze boomsoort mogelijk is doordat onze bosesystemen sterk verarmd zijn", vertelt Bart Nyssen verder. "We hebben vaak te maken met ongemengde bossen zonder leeftijdsvariatie, met boomsoorten waarvan de kronen veel licht doorlaten. Pioniersoorten zoals de Av maken gretig gebruik van de grote hoeveelheid licht en breiden zich in snel tempo uit. Voor je het weet gedraagt hij zich invasief. Het is dus belangrijk om in onze bossen toe te werken naar meer volwassen en veerkrachtige bosesystemen, die bestaan uit vele boomsoorten. Anders zal de Av zichzelf opvolgen tijdens een volgende bosverjonging.

Figuur 2: Volgroeide Amerikaanse vogelkersbomen in de Ketelbossen. Hun kruinen laten genoeg licht door voor inheemse, schaduwtolerante soorten, maar belemmeren het opgroeien van eigen zaailingen.

Een focus op meer variatie dus, met naast de pioniers ook de schaduwtolerante opvolgsoorten zoals de Winterlinde, Haagbeuk, beuk, Fladderiep, esdoorn, Hulst, Taxus, Tamme kastanje en Hazelaar.

Ook de snelgroeïende bomen zoals Ratelpopulier, Ruwe berk, Boswilg en Boskers krijgen groeikanalen op plaatsen met meer lichtinval. Samen vormen ze de volgende generatie bos.

In deze bossen zullen bomen en struiken van verschillende leeftijden voorkomen, waardoor een geïsoleerde bosstructuur ontstaat en er beduidend minder licht op de bosbodem valt. De Av krijgt dan veel minder kans om zich invasief te gaan gedragen en bevordert zelf ook de vestiging van inheemse schaduwtolerante boomsoorten, door de toegenomen schaduw en verbeterde strooiselomzetting. Voorwaarde is wel dat er 'zaadbomen' in het bos aanwezig zijn. Dat is in onze monotone naaldbossen, vaak niet het geval.

In deze omstandigheden kunnen er schaduwtolerante opvolgsoorten ingebracht worden. Naast nieuwe aanplantingen of inzaaien, bestaat dit klein-

schalig bosbeheer uit het vermijden van groot-schalige kap, selectie en vrijstellen van toekomstbomen.

Het spreekt vanzelf dat de ecosysteemaanpak niet van vandaag op morgen resultaat geeft. Resultaten zullen slechts op de lange termijn zichtbaar zijn. De natuurlijke omvorming van monotoon bos naar een gemengd loofbos heeft zeker een paar decennia nodig. Av is, net als de ruwe berk, een pionierssoort die 70 tot 100 jaar oud kan worden. Dat is voor een boom niet lang, maar voor ons een mensenleven.

Niet veel vogelkersbomen hebben in Nederland en Vlaanderen de kans gekregen om die leeftijd te halen. Maar in de Ketelbossen zijn er mooie, oude exemplaren te zien van + 20 meter. Zelfs voor de expert Bart Nyssen een uitzonderlijke waarneming, een vogelkersreservaat...

Zie ook : <https://bosgroepen.nl/bart-nyssen-vertelt-bijrtv-drenthe-over-de-amerikaanse-vogelkers-een-zegen-of-een-plaag/>

Bron : Bart Nyssen. "Beslisboom Amerikaanse vogelkers" en "Amerikaanse vogelkers van bospest naar bosboom".

Dirk Hylebos

Natuurpunt kern Zuid – kern Lokeren

Foto's : Rudi Nielandt

NAAR SAMENWERKING TUSSEN LANDBOUW EN NATUUR: DE PROBLEMEN

Na het stikstofarrest in februari 2021 kwamen er verstrengde stikstofnormen voor vergunningen en kregen boeren het advies om te vergroten om te overleven. In *Natuurfocus* (jaargang 20 nr.3) schrijft **Myriam Dumortier** een artikel rond de gevolgen van **schaalvergroting** en **specialisatie** zowel voor de natuur als voor de landbouw.. Tegelijkertijd ook een pleidooi voor een **agro-ecologische landbouw** die beter op kan tegen de grote uitdaging door klimaatverandering. In het verleden heb ik reeds verschillende voorstellingen van Myriam gevolgd.

In dit artikel geef ik een samenvatting van de problemen die Myriam en andere auteurs aankaarten. In een volgend nummer ga ik in op de oplossingen via Agro – ecologische landbouw.

Wat moeten we hier zeker uit onthouden:

- Tussen 1980 en 2019 verminderde het aantal landbouwbedrijven in Vlaanderen met 69% maar tegelijkertijd verdrievoudigde de oppervlakte per bedrijf (= **schaalvergroting**)

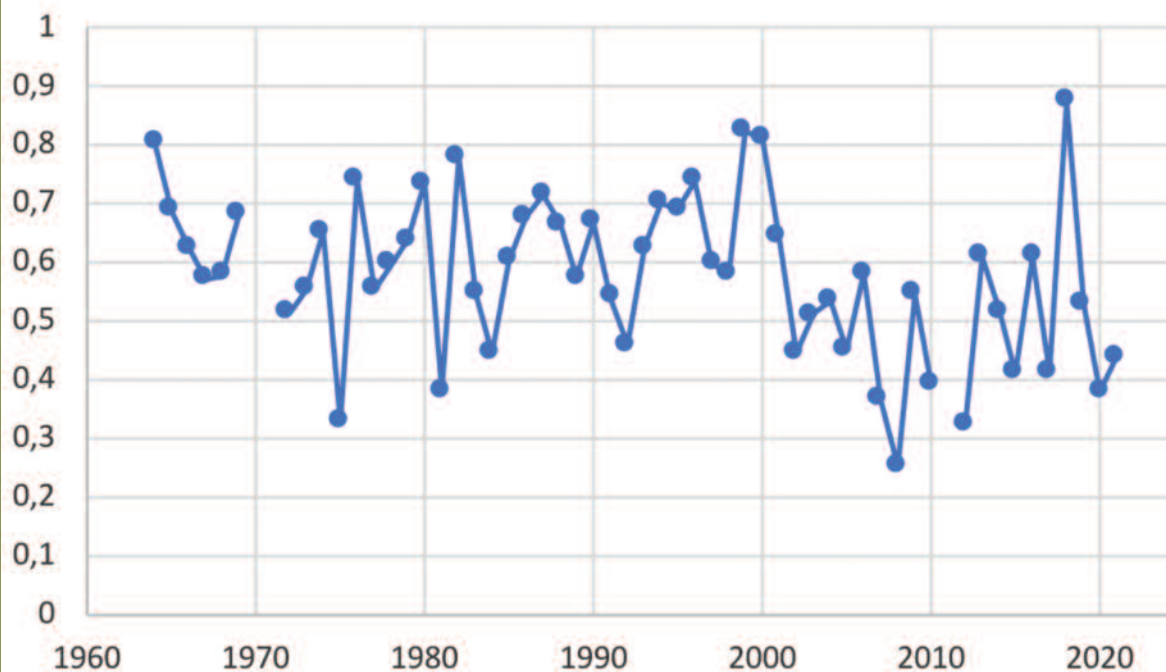
In dezelfde periode verminderde het aantal bedrijven met varkens (87%) en kippen (92%) terwijl het aantal varkens en kippen met resp. 22% en 72% toenam (= **specialisatie**) wat natuurlijk verklaart waarom de grootte van de stallen opvallend toenam nl het herbergen van al die dieren.

- **Schaalvergroting betekent biodiversiteitsverlies.** Zowel bij ons als in het buitenland bewijzen onderzoeken dat de biodiversiteit achteruit gaat:

- o Volgens een Gentse studie in de prov. Antwerpen zijn houtkanten (Houtkanten en bomenrijen) tijdens de laatste 40 jaar met 70% verminderd. (Vandenberghe S. 2021)

Figuur 1 het broedsucces van koolmezen in een meer dan honderd jaar oud beukenbos in Zwijnaarde met 193 nestkasten sedert 1964 [zie volgende pagina]

broedsucces PM Hutsepot 1964 -2020

- o Volgens een Duits onderzoek is het aantal insecten in graslanden tussen 2008 en 2017 met 78% achteruit gegaan (Caspar A. Hal-
mann et al, 2017)
- o De toxiciteit van pesticiden voor ongewervelden en planten is in de voorbije decennia toegenomen. Hoe minder insecten en onkruidzaden, hoe minder vogels.
- o Ook in bossen is volgens de Duitse studie een sterke achteruitgang van vooral mobiele insecten vastgesteld (75%). Wij zien in ons controlebos in Zwijnaarde, dat het broedsucces van koolmezen de voorbije decennia opvallend daalde. **Zie Fig. 1** op vorige pagina.

- De negatieve impact van de landbouw reikt tot ver buiten het landbouwgebied.

In het hele stikstofverhaal, dat zich opsplits in ammoniak (NH₃) (78%) en stikstofoxiden (NO_x) is de landbouw wel degelijk de slechtste leerling van de klas. Vooral de veehouderij is verantwoordelijk voor 95% van de ammoniakuitstoot.. Die stikstof blijft natuurlijk niet terplaatse maar vormt fijn stof met andere chemische bestanddelen en verspreidt zich zo over het ganse land. Dit heeft voor gevolg dat 40% van de fijnstofconcentraties in onze steden afkomstig is van de veehouderij.

- De boer is de dupe.

o De productiviteitstoename lijkt zijn limieten te bereiken.

Grotere akkers vragen grotere en zwaardere tractoren en machines. Dit veroorzaakt een verdichting van de bodem en bemoeilijkt worteling en water infiltratie maar bevordert ook de bodemerosie. Veel landwegen worden door deze zware machines, vooral in nattere periodes, kapot gereden (Fig. 2a en 2b) Het diepe ploegen en het veelvuldig gebruik van kunstmest en pesticiden zijn nefast voor het bodemleven. Terwijl juist dit bodemleven bepalend is voor de bodemvruchtbaarheid en de weerstand tegen ziekten en plagen.

Eenzijds vormt de landbouw door zijn veel te grote veestapel en energie-intensiteit een belangrijke oorzaak van klimaatverandering. Anderzijds is de landbouw door de extreme weersomstandigheden van de voorbije jaren, te droog of te nat, er ook meer en meer de dupe van.

Figuur 2a. Veldwegen worden in het najaar door de zware machines om aardappelen te rooien en maïs te oogsten dikwijls kapot gereden.

o De wereldmarkt bepaalt de prijzen van de landbouwproducten.

Op het ogenblik krijgt een boer 18cent per kg graan, 35 cent per liter melk en 89 cent per kg slachtvarken. Geloof het of niet maar dat zijn nog steeds dezelfde prijzen van 30 jaar geleden terwijl zowel de werkingskosten, de brutolonen van een werknemer en de prijs van landbouwgrond fors toegenomen zijn. 40% van onze landbouwers leeft onder de armoedegrens. Om te overleven wordt de boer geduwd naar schaalvergroting, specialisatie, overbemesting, watergebruik, pesticidegebruik, biotechnologie en genetische manipulatie. De winstmarges blijven echter maar dalen en sommige boeren eindigen hun loopbaan met lege handen en zelfs vereenzaamd achter.

o Heel wat boeren kampen met gezondheidsproblemen.

Alzheimer, geboorteafwijkingen en kanker worden gelinkt aan regelmatig contact met pesticiden. In Frankrijk is Parkinson zelfs erkend als beroepsziekte van landbouwers.

Figuur 2b. Ook het rooien van bieten betekent in een natte herfst dikwijls schade aan veldwegen.

- De Landbouw is de dupe.

o Een verlies aan biodiversiteit betekent dat natuurlijke vijanden van ziekten en plagen ook verloren gaan. Zo vonden Amerikaanse onderzoekers dat op maisakkers met pesticiden 10 keer meer plaaginsecten voorkomen dan op maisakkers zonder pesticiden. Dit resulteert natuurlijk in een viskeuze cirkel want door meer plaaginsecten moeten weer meer pesticiden gebruikt worden wat uiteindelijk resulteert in resistente ziekten en plagen. De pesticiden zijn niet enkel giftig voor de plaagsoorten maar ook voor de overige insecten en waaien bovendien tot in onze tuinen en bossen.

o Intensieve grondbewerking is dodelijk voor insecten waarvan de larven ondergronds leven zoals de larven van een aantal kevers. Bij het diep ploegen gaan heel wat regenwormen en bodembacteriën dood. Zij zorgen juist voor een gezonde bodem.

o In de veeteelt is het nog erger: wanneer in die grote stallen een ziekte binnenraakt, vindt deze een optimale voedingsbodem, door het groot aantal gastheren, hun dichte nabijheid tot elkaar, hun minimale genetische diversiteit en hun suboptimale gezondheid. In dat geval kunnen de gevolgen catastrofaal zijn niet alleen voor de boer en zijn dieren maar ook voor de volksgezondheid. Denk bvb aan 'Vogelgriep'; hiervoor is zelfs aangetoond dat alle pathogene varianten in grote stallen ontstonden.

o De Westerse beursgerichte landbouw is er voor verantwoordelijk dat bvb Europese diepvrieskippen de landbouw in Mozambique kapot maakt. Wat we zelf kunnen kweken moeten we niet invoeren zoals appels van Nieuw Zeeland. Bovendien moeten we ook niet uitvoeren wat andere landen zelf kunnen kweken. Bottom up kunnen wij als consument daar heel wat aan doen.

o Hieruit kunnen we besluiten dat zowel het verlies aan biodiversiteit als genetische diversiteit resulteert in een achteruitgang van de weerbaarheid van de landbouw tegen klimaatvariaties. Zo werd reeds aangetoond dat Tarwe over de laatste 10 tot 15 jaar gevoeliger geworden is voor klimaatvariaties; vooral neer-

slag vormt een probleem. Ook de afwezigheid van bomen, hagen, houtkanten betekent minder bescherming tegen hitte, droogte en erosie.

Naast de klimaatcrisis die hand in hand gaat met de biodiversiteitscrisis, is er ook een steeds nijpender crisis aan de gang in de landbouwsector. Schaalvergroting en specialisatie ondermijnen de robuustheid en veerkracht van de landbouw.

Jenny De Laet, ABLLO vzw

- Dumortier, M., 2021. Naar samenwerking tussen landbouw en natuur. Agra-ecologische boeren tonen de weg. *Natuurfocus 20*: 117-126.

→ www.natuurpunt.be/publicatie/natuurfocus-2021-3-naar-samenwerking-tussen-landbouw-en-natuur

- Caspar A. Hallmann et al, 2017. More than 75 percent decline over 27 years in total flying insect biomass in protected areas. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0185809>

- De Smet, H. 2021. Het stikstofdebat is vooral een debat over uw gezondheid.

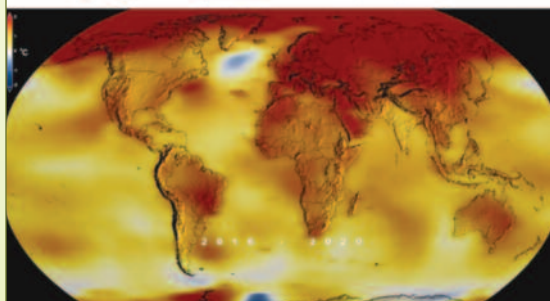
- Van Den Berge, S. 2021. Role of hedgerow systems for biodiversity and ecosystem services in agricultural landscapes. PhD thesis, Ghent University, Ghent, Belgium

natuur & klimaatwijziging

Veranderingen in oppervlakte temperatuur tussen 1880 - 2020, ten opzichte van 1951-1980

Hoe gaat onze natuur om met klimaatwijziging?

Klimaatstudiedag INBO op 7 oktober 2021

HOE GAAT DE NATUUR OM MET KLIMAATWIJZIGING?

Het INBO, het Instituut natuur- en bosonderzoek, organiseerde deze interessante studiedag.

Alle presentaties en filmpjes van de ganse dag zijn te vinden op :

www.vlaanderen.be/inbo/studiedag-klimaat-7-oktober-2021
of via www.hetgroenewaasland.be/klik

Hierbij verschillende onderwerpen:

- * Presentatie van Jean-Pascal van Ypersele
- * Veerkracht van boomsoorten: (epi)genetische effecten --An Vanden Broeck – INBO
- * Buffering van de effecten van klimaatverandering: microklimaat in bossen - Pieter De Frenne – UGent
- * De klimaatbuffer op het land - Sara Vicca – UA
- * Verandert ook het bodemklimaat ? Wat intensieve lange-termijn monitoring op Vlaamse eLTER sites ons leert - Bruno De Vos – INBO

- * Bosuitbreiding in Vlaanderen - Waarom goede ideeën niet altijd aanslaan - Wouter Van Reeth, Katrijn Alaerts & Maarten Stevens – INBO
- * Temperatuur, vleermuizen en klimaatveranderingen - Ralf Gyselings & Luc De Bruyn – INBO
- * Klimaatverandering leidt tot ecologische relatieproblemen - Marcel Visser – NIOO/KNAW
- * Wat doet 'global change' met microklimaten? Een blik door een insectenbril - Hans Van Dyck – UCL
- * Anticiperen op invasieve soorten onder klimaatwijziging - de TrIAS aanpak - Tim Adriaens, namens het TrIAS (Tracking Invasive Alien Species) consortium – INBO
- * Evolutie als een biologische buffer bij klimaatopwarming? – Eco-evolutionaire dynamieken en klimaatverandering in een stedelijke omgeving - Kristien Brans & Luc De Meester – KUL
- * **Zonder voldoende ecosysteemruimte sterft de natuur hoe dan ook uit - Leo Van Broeck**
[een absolute aanrader !!]

Veel kijk- en luistergenot.

KLIK - BERICHTEN

1) OPROEP: STOP OPRUKKENDE BOUWWOEDE IN LANDBOUWGEBIED

Dertien landbouw-, milieu- en natuurorganisaties roepen de Vlaamse Overheid op om zonevreemd gebruik van leegstaande landbouwgebouwen te schrappen uit de wetgeving. Dat is absoluut nodig om de verdere verstedelijking van het buitengebied te stoppen, ontharding te stimuleren en startende landbouwers een kans te geven om gronden te verwerven. ....

Meer lezen? www.hetgroenewaasland.be/klik

2) PRIJS VOOR PLASTIC SCANNER

Wist je dat er per jaar er 11 miljoen ton plastic in de zee belandt? En dit wordt alsmear meer. Per uur is dat een hoeveelheid plastic waarmee je 11 olympische zwembaden zou kunnen vullen. Veel plastic wordt niet gerecycled (en ingezameld) omdat het recycle proces ingewikkeld is en daarmee economisch onrendabel blijft. Student Jerry van de Technische Universiteit Delft slaagt erin met zijn uitvinding een van de meest complexe belemmeringen voor het recyclen van plastic te overwinnen, met als doel recycling te versimpelen en plasticvervuiling drastisch te verminderen. ....

Meer lezen? www.hetgroenewaasland.be/klik

3) ZONNEPANELEN: HOE MILIEUVRIENDELIJK ZIJN ZE NU ECHT?

Zonnepanelen zijn niet meer weg te denken uit ons straatbeeld. Wereldwijd zit de zonnepanelensector dan ook in de lift. Maar met die enorme groei, ontstaat ook de vraag: **wat gebeurt er met al deze zonnepanelen aan het einde van hun levensduur?** Creëren we naast heel veel groene stroom, ook geen **grote berg afval**?... Meer lezen? www.hetgroenewaasland.be/klik

4) VEELGESTELDE VRAGEN OVER ELEKTRISCH RIJDEN EN AUTODELEN (BBL)

Ontdek de voordelen van autodelen, en welke aanbieders deelwagens aanbieden in jouw buurt.

Als het aan Bond Beter Leefmilieu ligt, kan je vanaf 2030 geen wagens op diesel, benzine of aardgas meer kopen. Bovendien hebben we dan niet langer elk een auto voor de deur staan, maar delen we onze elektrische wagens. Zo verdwijnen niet alleen tienduizenden uitlaten, maar ook auto's uit het straatbeeld. We winnen ruimte, de luchtkwaliteit zal met sprongen vooruitgaan en de CO₂-uitstoot zal verdwijnen ....

Meer lezen? www.hetgroenewaasland.be/klik

Jouw 'place to be' voor

Originele, Lokale, Gezonde en Ecologische

Menu's en dranken

Vis – Vlees – Vegetarisch (tussen 80 à 100 % bio)

Jouw bezoek aan onze zaak betekent meer biodiversiteit

op en rond biolandbouwbedrijven, geen chemische pesticiden meer,

meer sociale tewerkstelling, véél minder voedselkilometers

en nog belangrijker ... gezonder voor jezelf en je gezin.

Slowfood in al zijn facetten. Je proeft het verschil!

ps : ook feestzaal of vergader- en seminarieruimte tot max. 50 pers.

Reserveer bij ons :

op tel. [0471/848 435](tel:0471848435)

of via onze website www.bistrodenbascuul.be.

Via mail kan ook : sophie@bistrodenbascuul.be

DAG VAN DE TRAGE WEG : ZONDAG 17 OKTOBER

Ons Streven was een van de 130 organisatoren die de 17e editie van de Dag van de Trage Weg mee trachtten tot een succes te maken. Deze dag heeft als doel om de trage wegen in de belangstelling te laten blijven zodat ze niet verdwijnen. Want ondanks het feit dat deze eeuwenoude wandelpaden beschermd zijn, blijft overal het gevaar bestaan dat er belanghebbenden opduiken om deze mooie wegels te privatiseren.

Achteraf hebben we nog een mooie bedanking ontvangen van een aanwezige:

“Dank je wel voor de fijne namiddag. Ik heb genoten van de mooie wandeling, het zonnige herfstweer en het gezelschap. En ook bravo voor Gert. Hij is een plezante én vakkundige spreker en gids!”

Dankzij het perfecte wandelweertje en misschien ook het feit dat velen nood hebben aan groepsactiviteiten mochten we 34 deelnemers en enkele viervoeters begroeten. Gert had vooraf het plan om niet te veel te vertellen, maar vooral te wandelen.

Zijn uitgebreide kennis en zijn boeiende vertelstijl zorgden er echter voor dat het publiek hem heel wat vragen voorschotelde zodat we allen weer heel wat bijgeleerd hebben.

Zie ook : www.hetgroenewaasland.be/kalender of www.hetgroenewaasland.be/klik

NPW == Natuurpunt Waasland

NP CVN wandelingen : L = Laarzen gewenst * = Geschikt voor wagentjes.

ALLE ACTIVITEITEN ZIJN TOEGANKELIJK VOOR IEDEREEN!!

zaterdag 4 december 2021

Natuurpunt Waasland Scousele Suskewiet Waarnemen van watervogels en ganzen in de Polders van Kruibeke. 09u - 12u.

Info + inschrijven: arnoldmoonen1@gmail.com
0477 980 665

Zondag 5 december 2021

Natuurpunt Waasland-Noord

Wintermarkt in Natuurhuis Panneweel

Op zoek naar een leuk cadeau voor de feestdagen én een gezellige uitstap? Dan ben je op onze Wintermarkt in het Natuurhuis Panneweel op het juiste adres!

Maar liefst 16 standhouders hebben een plaatsje in deze verwarmde schuur en boomgaard. Je vindt er artisanale producten en geschenken en je kan er genieten van lekkere Saeftinger hamburgers, verse pannenkoeken, Siciliaanse cannoli of een stukje taart bij een dampende koffie of een frisse Gageleer. Er is ook een winterbar met glühwein, soep en jenever. Dit alles geserveerd door onze vrijwilligers.

Afspraak: Natuurhuis Panneweel, Krekeldijk 2, Sint-Gillis-Waas Start 11u – Einde 19u
Info: www.panneweel.be

Woensdag 08 december 2021

Natuurpunt Waasland Scousele PlantenStudieGroep Online voordracht. 20 tot 22 u.

Voor alle plantenliefhebbers die willen gebruik maken van een flora, leren determineren en graag mee op plantenuitstap gaan in een gemoedelijke sfeer.

Info en verplichte inschrijving: scousele@natuurpunt-waasland.be 0473 72 66 15

zaterdag 11 december 2021

NPW Kern Zuid - Kern Lokeren Werkgroep NME

Op zoek naar wintergasten: Prosperpolder We werpen een blik op de Hedwige-Prosperpolder die deel zal uitmaken van het getijdennatuurgebied Grenspark Groot-Saeftinghe, in totaal maar liefst 4500 hectare groot.

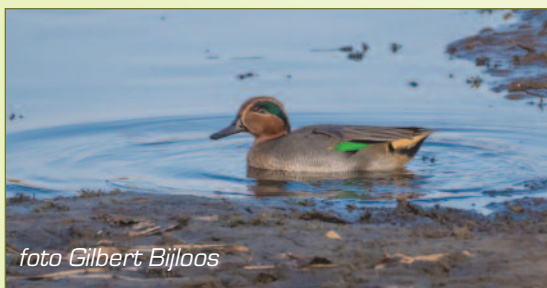

foto Gilbert Bijloos

Op Vlaams grondgebied was er al langer 3 kilometer ringdijk, op Nederlands grondgebied moest nog een 2-tal km volgen. Daarvoor werd grond gebruikt die vrijkwam bij het uitgraven van een geulensysteem. Bedoeling is dat de Scheldedijk daarna wordt afgegraven zodat het Scheldewater vlot in en uit kan stromen en er een krekengebied gevormd wordt met slikken en schorren.

Katrien Dogghe, onze gids ter plekke, leidt ons bij deze excursie nog verder naar een paar natuurparels, oa Brakke Kreek en Doelpolder Noord, die bijzonder in trek zijn bij steltlopers, ganzen en eenden. Tureluur en Kempchaan, Grauwe gans en Brandgans, Smient en Wintertaling, ... met behulp van telescoop en verrekijker observeren we tal van overwinteraars, vogels die onze contreien uitkozen om te overwinteren. Niet dat het hier niet koud is want in Prosperpolder heb je meestal een extra trui nodig onder een al warme winterjas. Het kan er bar koud zijn met een striemende wind. Voorzie dus warme kledij en goede wandelschoenen.

Afspraak: 9u Infokeet Zoetenberm 6a Prosperpolder
Inschrijven: www.natuurpunt-zuid-waasland.be
Info: christelstrybos@hotmail.com 052. 46 00 58

foto Gilbert Bijloos

foto Gilbert Bijloos

Zondag 12 december 2021**Natuurpunt Waasland Scousele**

Winterwandeling van 13.30 tot 15.30 u

Even buitenkomen doet deugd. Een flinke wandeling in onze mooie omgeving. Iedereen welkom.

Stapschoenen. Verrekijker meebrengen indien mogelijk.

Info en verplichte inschrijving:

scousele@natuurpuntwaasland.be 0473 72 66 15

Natuurhuis Kapelstraat 170a 9140 Steendorp

Natuurpunt Waasland Scousele

Het Natuurhuis is open. 13.30u - 17u

Welkom. Binnen: corona safe ticket

Natuurhuis Kapelstraat 170A Steendorp

Zondag 19 december 2021**Natuurpunt Waasland Scousele** Watervogeltelling

Watervogels tellen in Waesmeer, Tielrode broek, Roomacker Tielrode, Durmemonding tot Mirabrug en Klein Broek.

Info + inschrijven:

gerry.heyrman1@telenet.be - 0498 57 72 24

Zondag 2 januari 2022**Natuurpunt Waasland-Noord**

Nieuwjaarswandeling Kreken van Saleghem

We beginnen het nieuwe jaar al met een winterse wandeling. We nemen je dan mee in de natuur in ons krekengebied.

We vertrekken aan het natuurhuis Panneweel. Via de reigerkolonie en de Groenendijk keren we terug. De wandeling eindigt als de duisternis valt, om 16h30. De bar zal dan nog open zijn.

Afspraak: Natuurhuis Panneweel, Krekeldijk 2, Sint-Gillis-Waas

Start 13u30 - Einde 16u30

Inschrijven en info via www.panneweel.be**Zondag 9 januari 2022****Natuurpunt Waasland Scousele**

Het Natuurhuis is open 14u - 17u

Welkom. Binnen: corona safe ticket.

Natuurhuis Kapelstraat 170A Steendorp

Woensdag 12 januari 2022**Natuurpunt Waasland Scousele**

Plantenstudiegroep Scousele

Voor alle plantenliefhebbers die willen gebruik maken van een flora, leren determineren en graag mee op plantenuitstap gaan in een gemoedelijke sfeer. Indien mogelijk gaan we op verplaatsing.

Info + inschrijven: natuurpuntscousele@gmail.com - 0473 72 66 15

19.30u of eventueel online dan 20 u

Natuurhuis Kapelstraat 170A Steendorp

Zaterdag 15 januari 2022**Natuurpunt Waasland Scousele** Suskewiet 09u - 12u

Waarnemen van watervogels en ganzen in de Polders van Kruibekke Info + inschrijven:

arnoldmoonen1@gmail.com - 0477 980 665**Zondag 16 januari 2022****Natuurpunt Waasland Scousele** Watervogeltelling

Watervogels tellen in Waesmeer, Tielrode broek, Roomacker Tielrode, Durmemonding tot Mirabrug en Klein Broek. Info + inschrijven:

gerry.heyrman1@telenet.be - 0498 57 72 24

Donderdag 20 januari 2022**Natuurpunt Waasland Scousele**

Infoavond paddenoverzet 20u - 22u

In 2022 zal de paddenoverzetactie van half februari tot eind maart op volle toeren draaien. Misschien heb jij ook wel zin om ons gemotiveerd team te versterken? Iedereen is welkom op de infoavond waar je alles te weten komt over de paddentrek en de overzet.

Info + inschrijven:

natuurpuntscousele@gmail.com - 0473 72 66 15

Natuurhuis Kapelstraat 170A Steendorp

Zaterdag 29 januari 2022**Natuurpunt Waasland Scousele**

Telling meeuwslaapplaatsen.

Info + inschrijven:

gerry.heyrman1@telenet.be - 0498 57 72 24

Vertrek 17u. Orlaylaan Temse thv 't Kompas

Natuurpunt Waasland-Zuid

Turen naar een Tureluur: watervogels in de Kuststreek Wintertijd! Dat hebben die talrijke vogels uit het Hoge Noorden ook begrepen. Ze zoeken hier bij ons warmere oorden op om te overwinteren. Ze komen hier massaal toe, eenden, ganzen en steltlopers, een lust voor het oog! Kom je mee die grappige Tureluur met zijn rode poten observeren? Die is niet altijd even makkelijk van een Zwarte Ruiter te onderscheiden. Of fotografeer je liever een grote groep grazende Grauwe Gans? Die dag voor ieder wat wils!

We bezoeken enkele interessante plekjes in de Kuststreek waar de nieuwe dijk langs het onlangs uitgebreide

foto Gilbert Bijloos

Zwin zeker niet zal ontbreken. We hebben er een zicht op het uniek grensoverschrijdend getijdengebied dat nu 333 hectare telt!

- Vervoer eigen wagens, kostendelend samennijden mocht corona het toelaten
- Denk aan warme kledij, goede stapschoenen en breng verrekijker en picknick mee
- Afspraak: Bu Syntra, Hoge Kouter 1, Sint-Niklaas
- Inschrijven: www.natuurpunt-zuid-waasland.be
- Info: christelstrybos@hotmail.com

Zondag 30 januari 2022

Natuurpunt Waasland Scousele

Het Grote Vogelweekend 14u - 16u

Kom kijken en luisteren bij onze vogelvoederplek. Het Natuurhuis is open. Info + inschrijven:

natuurpuntscousele@gmail.com - 0473 72 66 15
Natuurhuis Kapelstraat 170A Steendorp

POLDERS VAN GROOT-KRUIBEKE

Gratis polderwandelingen aangeboden door de Vlaamse Waterweg en begeleid door de Barbiërgidsen. Verplicht inschrijven: info@barbiërgidsen.be

Meer info op: www.barbiërgidsen.be

Zondag 05 december 14.00 u

Op en rond het Eilandje in Rupelmonde

Zondag 02 januari 14.00 u

Hoogwaterdrink

Zondag 06 februari 10.00 u

Trekkers zonder grenzen

NATUURFOTOGRAFIE NPSC-KLIK

Natuurpunt Waasland Scousele

Deze werkgroep gaat regelmatig op stap.

De activiteiten zijn afhankelijk van het weer.

Interesse: contacteer_beniti.meeus@telenet.be

NATUURHUIS IN STEENDORP

Het Natuurhuis is open op 12 december, 9 januari en 13 februari van 14 tot 17 u.

Corona safe ticket.

Je kan er terecht voor een sanitaire stop, een drankje, een gezellige babbel en info over de streek en je hebt een prachtig uitzicht van op het dakterras.

Kom wandelen in onze mooie streek en spring eens binnen! De vrijwilligers van Natuurpunt Scousele verwachten je. Kapelstraat 170a 9140 Steendorp.

Er is een fietsenparking en een oplaadpunt voor elektrische fietsen.

Ben je met de bus? Bushalte 'Blauwhof Steendorp' op 30 m.

Ben je met de auto? Parkeren langs de Kapelstraat.

Waasland-Zuid organiseert

CURSUS DIERSPOREN

in februari – maart 2022

Wie zich afvraagt of die pootafdruk op het wandelpad van een Everzwijn of van een Otter zou zijn, of die aangevreten dennenkegel een heerlijk hapje was voor een Muis, Specht of Eekhoorn, die schrijft zich in voor deze boeiende cursus door **Dirk Van Der Meiren**.

Je twijfelt dan nooit meer of die veren in je tuin het bewijs zijn dat je bezoek kreeg van een Sperwer of het toch maar gewoon de poes was van de burens.

Afdrukken van ....
?? Otter, wolf,

Theorie: **vrijdag 11 en 18 februari**

CC De Kouter Koutermolenstraat 8b 9111 Belsele, telkens vanaf 19u.

Uitstappen: **zaterdag 19 en 26 maart**

Rupelmonde en Fort Steendorp 9u - 12u.

Inschrijven: www.natuurpunt-zuid-waasland.be

Daarna stort je **48 euro (leden)** of **54 euro (niet-leden)** voor NP Waasland Zuid BE03 7350 4628 8384 met vermelding 'Diersporencursus'.

Maximaal 25 cursisten. De cursus zal doorgaan met de op dat moment geldende coronamaatregelen.

Info: christelstrybos@hotmail.com

Wie is hier de dader? Dode Zanglijster, in de tuin gevonden

Foto: Koen Neve

Tweemaandelijks natuur- en milieutijdschrift,
41ste jaargang - nr 5; november 2021 - nr 224
coördinatie ABLLOvzw

**Werk mee aan een
groener Waasland !**

Abonneren kan door
8 Euro over te schrijven
op BE39 7310 4317 9119

Wie een abonnement wenst op dit tweemaandelijks tijdschrift *Het Groene Waasland* (=HGW of GW) kan dit

* door **8 EURO** over te schrijven naar de **ABLLO-leden rekening BE39 7310 4317 9119** met vermelding "lidgeld 2022 [graag naam /namen vermelden]".
Zie <https://hetgroenewaasland.be/abonnement>

* of via een contactadres van een vereniging, die U vindt op <https://hetgroenewaasland.be/verenigingen>.

Abonnees zijn automatisch ook lid van de regionale vzw ABLLO.

GRAPHIUS (Druk in de Weer), Traktaatweg 8
B-9041 Gent, Tel. +32 9 218 08 41
info@graphius.com

REDACTIE: Marc Temmermans, Jenny De Laet, Astrid Martens, Martzen Frans, Nine Van Hoyweghen, Dirk Hylebos, Gilbert Cant.
Alle teksten voor het volgende nummer moeten binnen zijn **vóór 25 december 2021** bij Gilbert Cant tel 03 775 19 31 groene.waasland@gmail.com

Inhoud:

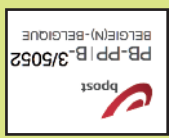
2	...Hernieuwing abonnement	...ABLLO vzw
3	...Nieuwe oproep van het Fonds Duurzaam Materialen- en Energiebeheer	...ABLLO vzw
4	...Nieuwe treinhalte Lokeren-Zuid kan het verschil maken	...ABLLO vzw
6	...In smoking en met druk gekwetter op bezoek in het groot en klein broek	...Ons Streven
8	...De mensen achter 40 jaar Ons Streven	...Ons Streven
12	...We mogen ze niet vergeten...	...Ons Streven
14	...'Laat je vervoeren'	...Ons Streven
15	...Luswandeling Beveren Melsele 8,5 km	...ABLLO vzw
19	...Afbraak oude vissershuisjes aan Saleghemgeul gestart	...NPW Noord
20	...Hoe de dominantie van Amerikaanse vogelkers aanpakken?	...NPW Zuid & Lokeren
22	...Naar samenwerking tussen landbouw en natuur: de problemen	...ABLLO vzw
25	...Hoe gaat de natuur om met klimaatwijziging?	...ABLLO vzw
26	...Klik - Berichten	...ABLLO vzw
27	...Advertentie	
28	...Dag van de Trage Weg : zondag 17 oktober	...Ons Streven
29	...Kalender	

Hoofredactie Dirk Hylebos - 052/46 30 51

Vormgeving en coördinatie: Gilbert Cant, 03 775 1931 Maria Van de Vyver
e-mail : groene.waasland@gmail.com

Abonnement 8 EURO Oplage 1300 exemplaren

Het Groene Waasland verschijnt in januari, maart, mei, september en november.

P 708696
19100 Sint-Niklaas 1
Artifitekkantoor :